

ارزیابی کارایی فنی صنایع کارخانه‌ای ایران با استفاده از تابع حداکثر درست‌نمایی (MLE)

محمدنبی شهیکی تاش^{۱*}, نورمحمد یعقوبی^۲

۱- استادیار گروه مدیریت دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

۲- دانشیار گروه مدیریت دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

دریافت: ۹۱/۱۰/۶ پذیرش: ۹۲/۱۰/۳

چکیده

در این مقاله کارایی تکنیکی (TE) بر مبنای رویکرد مرز تصادفی (SFA) و با استفاده از برآورد تابع تولید ترانسلوگ به روش حداکثر درست‌نمایی (MLE) در صنایع ایران محاسبه شده است. یافته‌های این مقاله نشان‌دهنده آن است که در بین ۱۴۰ صنعت بررسی شده در کد چهار رقمی ISIC صنایع تولید "محصولات اساسی مسی"، "پاک کردن و درجه‌بندی و بسته‌بندی پسته"، "تولید وسایل نقلیه موتوری" و "تولید مواد پلاستیکی به شکل اولیه" و "ساخت لاستیک مصنوعی" بالاترین سطح کارایی در میان صنایع ایران در سال ۱۳۸۸ را داشته‌اند. همچنین مطالعه جاری نشان می‌دهد که بیشترین تغییرات کارایی در طول سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۸ مربوط به صنایع "تولید ماشین‌آلات عمل‌آوری مواد غذایی و نوشابه"، "تولید قوتون و تنباکو"، "تولید محصولات پلاستیکی بجز ککش" و "تولید تجهیزات بالا برنده" بوده است.

کلیدواژه‌ها: کارایی فنی؛ صنعت؛ حداکثر درست‌نمایی؛ تابع مرزی؛ طبقه‌بندی JEL: D16, L83

۱- مقدمه

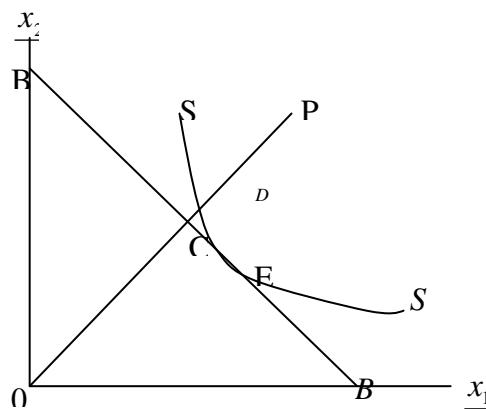
در مباحث نظری، کارایی از چهار بعد بررسی می‌شود. این چهار بعد عبارتند از کارایی فنی^۱، کارایی تخصیصی^۲، کارایی اقتصادی^۳ و کارایی مقیاس. در جدول ۱ توضیحاتی در مورد هریک ارائه شده است.

جدول ۱ ابعاد کارایی و مفاهیم مرتبط با آن

انواع کارایی	توضیحات
کارایی فنی	کارایی فنی نشان‌دهنده میزان توانایی یک بنگاه در حداکثرسازی تولید با توجه به عوامل تولید مشخص است و یا به عباراتی بیانگر استفاده از حداقل نهاده‌های تولیدی برای تولید یک سطح معین ستاده است.
کارایی تخصیصی	نشان‌دهنده توانایی بنگاه برای استفاده از ترکیب بهینه عوامل تولید با توجه به قیمت آن‌هاست، به گونه‌ای که هزینه تولید حداقل شود.
کارایی اقتصادی	ترکیبی از کارایی فنی و کارایی تخصیصی می‌باشد، به عبارت دیگر کارایی اقتصادی نشان‌دهنده کارایی در نحوه تولید و تخصیص عوامل تولید است. کارایی اقتصادی را کارایی هزینه‌ای ^۳ نیز می‌گویند چرا که هرگاه از لحاظ هزینه‌ای کارا عمل نماییم، بهترین تخصیص و بهترین شیوه تولید نیز بوجود می‌آید.
کارایی مقیاس	دستیابی به نقطه بهینه تولید (MES) یا نقطه حداقل هزینه متوسط، به عنوان نقطه کارایی بهرهور در صنایع شناخته می‌شود.

در نمودار زیر ارتباط و مقایسه بین سه نوع کارایی اول ذکر شده است. تصور کنید که بنگاهی تنها از نهاده‌های تولیدی X_1, X_2 برای تولید محصول y استفاده می‌کند (این تعریف در شرایط بازده ثابت نیست به مقیاس تولید فارل (1957) ارائه شده است). [۱] ص ۲۵۲-۲۸۱

نمودار ۱ مقایسه کارایی فنی، تخصیصی و اقتصادی

در نمودار ۱ منحنی SS (منحنی هم مقداری تولید بنگاه) مفروض می‌باشد که نقاط روی آن ترکیبات مختلفی از عوامل تولید که سطح مشخصی از محصول را تولید می‌نمایند، نشان می‌دهد. اگر نقطه P موقعیت واقعی بنگاه باشد، کارایی فنی (TE) این بنگاه در نقطه مذکور است. این بنگاه به لحاظ فنی زمانی از کارایی کامل برخوردار است که تولید او روی $TE = \frac{OD}{OP}$ منحنی SS انجام شود (نقطه‌ای مانند D) چنانچه تولید در سمت راست منحنی مذکور صورت پذیرد، بنگاه با عدم کارایی مواجه خواهد بود. در یک بنگاه کاملاً کارا $OD = OP$ است. هرچه میزان فاصله بین OD و OP بیشتر باشد، میزان کارایی فنی کمتر خواهد بود. در زمینه کارایی تخصیصی لازم است اطلاعات مربوط به قیمت عوامل تولید (به عبارتی مشخصات خط هزینه یکسان بنگاه (یعنی BB')) معلوم باشد. در این شرایط کارایی تخصیصی (AE) بنگاه در نقطه P برابر با $AE = \frac{OC}{OD}$ است. از حاصل ضرب کارایی فنی و کارایی تخصیصی می‌توان کارایی اقتصادی (EE)، یعنی $EE = \left\{ \left(\frac{OC}{OD} \right) \left(\frac{OD}{OP} \right) \right\}$ را به دست آورد [۱۶ ص ۲۱۰-۲۳۰].

اکنون سؤال آن است که صنایع ایران چه شرایطی از حیث کارایی دارا می‌باشد. در راستای پاسخ به این سؤال در این مقاله کارایی تکنیکی (TE) بر مبنای رویکرد مرز تصادفی (SFA)^۰ در صنایع کارخانه‌ای ایران ارزیابی می‌شود.

۲- ادبیات تحقیق

روش‌های متعددی برای سنجش کارایی وجود دارد. این روش‌ها مبتنی بر مدل‌های ریاضی یا مدل‌های اقتصادسنجی می‌باشد. ویژگی تمامی روش‌های متعارف برای ارزیابی کارایی در صنعت آن است که در آغاز یک مرز کارا اندازه‌گیری می‌شود و سپس سطوح کارایی بنگاه‌ها با این مرز براورد شده مقایسه می‌شود. بسیاری از مطالعات بیانگر آن است که قدرت تحلیل‌های مرزی نسبت به سایر روش‌های رقیب مناسب‌تر بوده است و زمینه رتبه‌بندی بنگاه‌ها را فراهم می‌کند. به طور کلی دو روش متعارف برای ارزیابی کارایی بنگاه‌های صنعتی وجود دارد. یکی رویکرد پارامتریک ارزیابی کارایی و دیگری رویکرد ناپارامتریک ارزیابی کارایی صنایع می‌باشد. در رویکرد پارامتریک محققان با به کارگیری توابع هزینه و تولید ترانسلوگ، کاب

دالکس و... تلاش می‌کنند تا با برآورد پارامترهای توابع با استفاده از روش‌های اقتصادسنجی، ارزیابی در مورد سطح کارایی بنگاهها در مقایسه با صنعت فراهم آورند. در حالی که در رویکرد ناپارامتریک از مدل‌های برنامه‌ریزی خطی برای نیل به این هدف استفاده می‌شود. در جدول ۲ مقایسه بین این رویکرد انجام شده است.

جدول ۲ مقایسه روش اندازه‌گیری پارامتریک و ناپارامتریک

رویکرد		ویژگی
ناپارامتریک	پارامتریک	
برنامه‌ریزی خطی	اقتصادسنجی	روش تخمین
وجود ندارد	وجود دارد	جز اخلال تصادفی
۱. کارایی فنی ۲. کارایی مقیاس ۳. کارایی تخصیصی ۴. کارایی مدیریتی ۵. کارایی اقتصادی ۶. تغییرات تکنولوژی ۷. تغییرات در بهره‌وری کل	۱. کارایی فنی ۲. بازده نسبت به مقیاس اقتصادی ۳. کارایی اقتصادی ۴. کارایی تخصیصی	موارد قابل اندازه‌گیری
۱. مقادیر عوامل تولید ۲. مقادیر محصول ۳. هزینه و قیمت عوامل تولید	۱. مقادیر عوامل تولید ۲. مقادیر محصول ۳. قیمت عوامل تولید	متغیرهای مورد نیاز

منبع: پژوهش جاری

در روش‌های پارامتریک از یک مدل پارامتریک با جزء تصادفی (استوکاستیک) استفاده می‌شود که در آن جزء تصادفی نشانگر عدم کارایی است. آیگنر، لاول و اشمیت^۱ از پیشگامان این روش هستند. در این روش براساس فروض خاصی مدلی با جزء تصادفی طراحی می‌شود و با توجه به روش‌های اقتصادسنجی تخمین و درنهایت کارایی محاسبه می‌شود. اما روش‌های ناپارامتریک مبتنی بر یک مدل دترمینیستیک و غیرتصادفی است و نیازی به تعریف یکتابع خاص ندارد و از تکنیک برنامه‌ریزی خطی استفاده می‌شود. در این روش

هیچ گونه جزء اخلال وجود ندارد و فرض می‌شود که تمام آثار متغیرها به دور از هر گونه تورش قابل شناسایی هستند. در این روش هدف دستیابی به یک منحنی پوش^۷ برای تمام بنگاه‌های فعال در یک صنعت است که به عنوان معیاری برای محاسبه کارایی^۸ و بهره‌وری^۹ شناخته می‌شود. [۲ ص ۱۸۹-۲۰۵]

از مهمترین مطالعات که به صورت پارامتریک و ناپارامتریک انجام شده است، می‌توان به مقاله فارل [۱ ص ۲۵۳-۲۸۱]، آیگنر و چو [۲ ص ۱۸۹-۲۰۵]، آیگنر، لاول و اسکمیدت [۲ ص ۸۲۶-۸۳۹]، برندت، وود و دیوید [۴ ص ۲۱-۳۷]، لاول و ریچاردسون و تراورز [۵ ص ۱۰]، کولی [۶ ص ۲۴]، باسو و فرنالد [۷ ص ۱۵]، باتیس و کولی [۸ ص ۱۶۵-۱۸۸]، کولی و پارلمن [۹ ص ۳۲۵-۳۳۲]، سیمار و ویلسون [۱۰ ص ۳۲۶-۳۳۹]، هوراس و پارمتر [۱۱ ص ۶۲-۹۸]، بدیوننکو و هندرسون و کومبهاکر [۱۲ ص ۱۲۹-۱۴۱]، کومبهاکر و پارمتر و تیسیوناس [۱۳ ص ۸۶۲-۸۹۲]، چارونرات و هاروی [۱۴ ص ۶۶-۷۶] اشاره کرد. در این مقاله با توجه به ویژگی‌ها و مزیت‌های روش پارامتریک و رویکرد مرزی تصادفی (SFA)، از این رویکرد استفاده شده است.

۳- رویکرد مرزی تصادفی (SFA)

رویکرد مرزی تصادفی که به عنوان رویکرد مرزی اقتصادسنجی^{۱۰} نیز شناخته شده است، فرم تابعی را برای هزینه، سود یا رابطه تولیدی بین ورودی‌ها، خروجی‌ها و عوامل محیطی تصریح می‌کند و خطاهای تصادفی را نیز در نظر می‌گیرد. این رویکرد فرض می‌کند که انحراف‌های هزینه تشخیص داده شده از مرز هزینه یا به واسطه ناکارایی هزینه و یا به علت نوسان‌های اتفاقی و یا به علت هر دوی این عوامل می‌باشد. در واقع رویکرد مرز تصادفی (SFA) یک مدل خطای ترکیب را فرض می‌کند که در آن عدم کارایی‌ها یک توزیع نامتقارن را دنبال می‌کنند و این توزیع معمولاً نیمه نرمال است، در حالی که خطاهای تصادفی رگرسیون دارای یک توزیع متقاضی و نرمال هستند. در این رویکرد نخست یک تابع مرزی تعریف می‌شود که انحرافات مشاهده شده از این مرز بستگی به دو جمله دارد: ۱. جز تصادفی یا اخلال که یک فرایند کاملاً استوکاستیک است؛ ۲. جز ناکارایی؛

در حالت کلی، مدل مرزی تصادفی یک مدل رگرسیون با یک توزیع نامتقارن و غیرنرمال

است و ساختار این مدل در فرم کلی به صورت زیر می‌باشد:

$$y_i = f(x_i; \beta) + v_i - u_i$$

$$y_i = x_i \beta + v_i - u_i$$

$$v_i \sim N(o, \sigma_v^2)$$

$$u_i \sim N(o, \sigma_u^2 f)$$

y_i تولید بنگاه i است که مقادیر ورودی بنگاهها را نشان می‌دهد و β پارامترهای مدلی است که باید تخمین زده شود. v_i جز اخلال تصادفی است که فرض می‌شود توزیع نرمال دارد و مستقل از u_i است و u_i متغیر تصادفی غیرمنفی است که فرض می‌شود توزیع نیم نرمال یا نرمال منقطع دارد. تفاصل دو جمله v_i و u_i نامتقارن و غیرنرمال است که یک ویژگی مهم توابع مرزی تصادفی است. در این روش v_i خطای معمولی دو دامنه‌ای می‌باشد که بیانگر تغییرات تصادفی اقتصادی است که بنگاهها با آن مواجهند و غیرقابل کنترل است، مانند شوک و عوامل استوکاستیک علاوه بر این شامل خطاهای ناشی از حذف متغیرهای غیرمهم از مدل و خطاهای اندازه‌گیری نیز می‌باشد. این متغیر تصادفی یک توزیع نرمال دارد که این توزیع مستقل از u_i است. این فرض را می‌توان از طریق ماهیت تصادفی v_i و قضیه حد مرکزی (زیرا v_i تابعی از آثار مستقل متفاوت است) توجیه کرد. جز u_i یک خطای یک دامنه‌ای بوده که به ناکارایی‌ها مربوط می‌شود، به عنوان نمونه دانش خاص بنگاه، مهارت‌ها کوشش‌های مدیران و فناوری تولید، عواملی هستند که آثار خود را در میزان کارایی بنگاهها نشان می‌دهد. از آن جایی که ناکارایی نمی‌تواند بیشتر از یک باشد، بنابراین u_i به مقادیر کمتر از واحد محدود می‌شود. قابل ذکر است که روش‌های مختلفی برای برآورد مرز تصادفی وجود دارد. هریک از این روش‌ها دارای مزايا و معایبي هستند. در جدول‌های ۳ و ۴ مقایسه‌ای بین روش‌های برآورده‌ی در داده‌های تلفیقی ارائه شده است. [۹ ص ۲۲۵-۲۳۲]

جدول ۳ مقایسه روش‌های برآورد مربوط به مرز تصادفی در شرایطی که جز ناکارایی در طی زمان ثابت است

معایب	مزایا	مفروض‌ها	کارایی در طی زمان ثابت است
<p>۱- نیاز است که فرض شود یک بنگاه صددرصد کار است.</p> <p>۲- نمی تواند شامل رگرسورهای ثابت در طی زمان باشد.</p> <p>۳- سازگار بودن u_i مستلزم آن است که $N \rightarrow \infty$ و $T \rightarrow \infty$ میل کند.</p>	<p>۱- هیچ فرضی در مورد توزیع u_i نیاز نیست.</p> <p>۲- نیاز نیست که فرض نمایند u_i مستقل از v_{it} و x_{it} است.</p>	$u_i \geq 0$ $v_{it} \cong N(\cdot, \sigma_v^2)$	مدل FE
<p>۱- فرض بر آن است که $\text{Corr}(x, u) = 0$.</p> <p>۲- سازگار بودن u_i مستلزم آن است که $N \rightarrow \infty$ و $T \rightarrow \infty$ میل کند.</p>	<p>۱- مفروضات ضعیفی در مورد u_i لحاظ می شود.</p> <p>۲- زمانی که N زیاد و T کم است مناسب‌تر است.</p>	$u_i \geq 0$ $v_{it} \cong N(\cdot, \sigma_v^2)$ - میانگین و واریانس u_i ثابت است. v_{it} و x_{it} با u_i همبستگی ندارد.	مدل RE بروش GLS
<p>۱- باید شکل توزیع u_i مشخص باشد.</p> <p>۲- $\text{Corr}(x, u) = 0$.</p> <p>۳- به جای برآورد پارامترها در شرایط مینیمم سراسری ممکن است مینیمم محلی به دست آمده باشد.</p>	<p>۱- روش کاراتری است.</p> <p>۲- سازگاری u_i تنها مستلزم آن است که: $T \rightarrow \infty$</p>	$u_i \geq 0$ $v_{it} \cong N(\cdot, \sigma_v^2)$ $u_i \cong N^+(\cdot, \sigma_u^2)$ v_{it} و x_{it} با u_i همبستگی ندارد.	مدل RE بروش ML

منبع: تحقیق جاری

جدول ۴ تصریح اقتصادسنجی مدل‌های قابل استفاده و نحوه محاسبه u_{it}

نکارایی u_{it}	خطای تصادفی ε_{it}	ویژگی	روش برآورد	مدل
$E(u_{it} \varepsilon_{it})$	$\varepsilon_{it} = v_{it} + u_{it}$ $u_{it} \cong iid N^+(0, \sigma_u^2)$ $v_{it} \cong iid N(0, \sigma_v^2)$	None	ML	مدل پولینگ
$t_i = \hat{\alpha}_i - \min\{\hat{\alpha}_i\}$	$\varepsilon_{it} = v_{it} + \alpha_i$ $\varepsilon_{it} \cong iid N(0, \sigma_\varepsilon^2)$	$\alpha_i \cong iid(o, \sigma_\alpha^2)$	GLS	RE مدل
$E(u_i \varepsilon_i)$	$\varepsilon_{it} = v_{it} + u_i$ $u_i \cong iid N^+(0, \sigma_u^2)$ $v_{it} \cong iid N(0, \sigma_v^2)$	$u_i \cong iid N^+(0, \sigma_u^2)$	ML	RE مدل
$E(u_{it} \varepsilon_{it})$	$\varepsilon_{it} = v_{it} + u_{it}$ $u_{it} \cong iid N^+(0, \sigma_u^2)$ $v_{it} \cong iid N(0, \sigma_v^2)$	$Fixed(\alpha_i)$	ML	FE مدل

منبع: تحقیق جاری

۴- سنجش کارایی بروش حداقل درست‌نمایی (ML)

یکی از بهترین معیارهای ارزیابی عملکرد یک صنعت، ارزیابی مرز کارایی^{۱۰} در صنعت است که توسط باتیس و کولی^{۱۱} معرفی شده است. بر این اساس در این تحقیق، کارایی فنی صنایع کشور با استفاده از مدل تابع مرزی تصادفی- که بر مبنای مدل باتیس و کولی^{۱۲} می باشد- اندازه‌گیری شده است:

$$\begin{aligned} Q_{it} &= f(x_{it}, \beta) \exp(\varepsilon_{it}) = f(x_{it}, \beta) \exp(v_{it} - u_{it}) \\ \varepsilon_{it} &= v_{it} - u_{it} \\ v_{it} &\cong iid N(o, \sigma_v^2) \\ u_{it} &\cong iid |N(m_u, \sigma_u^2)| \\ u_{it} &\geq 0 \end{aligned}$$

در مدل بالا، $f(\cdot)$ شکل تابع مناسب، y_{it} ستانده واحد آم در زمان t و x_{it} بردار عوامل تولیدی برای واحد آم در زمان t می باشد. Z ها متغیرهای تأثیرگذار بر عدم کارایی فنی هر یک از واحدهای مورد بررسی است. δ ها پارامترها یا ضرایب مربوط به متغیرهای مذکور و بردار α ، پارامترهای اصلی مدل هستند که باید برآورد شوند. متغیر u_{it} و v_{it} نیز به ترتیب بیانگر میزان عدم کارایی و سایر اختلالات آماری در مدل می باشند. u_{it} ، دارای توزیع نرمال منقطع در نقطه صفر با میانگینی برابر با m_{it} می باشد. در این مدل به جای واریانس‌های σ_u^2 و σ_v^2 ، دو پارامتر واریانس (σ^2) و γ که به ترتیب $\sigma_u^2 + \sigma_v^2 = \sigma^2$ و $\gamma = \sigma_u^2 / (\sigma_u^2 + \sigma_v^2)$ جایگزین و برآورد می شوند. پارامتر γ در واقع معنادار بودن جز عدم کارایی و اثر آن در مدل را ارزیابی می کند. این پارامتر در فرایند حداکثرسازی تکراری برآورد شده و مقداری بین صفر و یک را اختیار می کند. در حالتی که γ برابر با صفر است؛ یعنی $\sigma_u^2 = 0$ و یا $\sigma_v^2 = \infty$ می باشد، جز عدم کارایی از مدل حذف و مدل $Q_{it} = f(x_{it}, \beta) \exp(\varepsilon_{it})$ به یک مدل رگرسیونی معمولی تبدیل می شود. در شرایطی که $1 - \gamma$ ، در این حالت مدل مذکور به مدل تابع مرزی معین نزدیک خواهد شد. در رابطه $Q_{it} = f(x_{it}, \beta) \exp(v_{it} - u_{it})$ از جمله اختلال معمولی (v_{it}) تفکیک شود. بر همین اساس از روش جاندرو و همکاران (۱۹۸۲) استفاده می شود. همان طور که در بخش قبل بیان شد، جاندرو یک رابطه برای تعیین ارزش مورد انتظار شرطی جز u_{it} به شرط جمله اخلال ترکیبی، $E(u_{it} | \varepsilon_i) = v_i - u_i$ را ارائه کرد. در شرایطی که u_{it} دارای توزیع نرمال منقطع می باشد، این رابطه برابر است با [8]:

$$E(u_{it} | \varepsilon_i = v_i - u_i) = \frac{\sigma \lambda}{(1 + \lambda)} \left[\frac{\phi \left(\frac{\varepsilon_i \lambda}{\sigma} + \frac{\mu}{\sigma \lambda} \right)}{\Phi \left(-\frac{\varepsilon_i \lambda}{\sigma} - \frac{\mu}{\sigma \lambda} \right)} - \left(\frac{\varepsilon_i \lambda}{\sigma} + \frac{\mu}{\sigma \lambda} \right) \right]$$

که در آن $\lambda = \frac{\sigma_u}{\sigma_v}$ و $\sigma^2 = \sigma_u^2 + \sigma_v^2$ است. درجه نامتقارن و غیرنرمال بودن جمله اختلال ترکیبی ($\varepsilon_i = v_i - u_i$) را نشان می دهد. همچنین (ϕ) و (Φ) به ترتیب تابع چگالی و توزیع نرمال استاندارد می باشند. با استفاده از تابع حداکثر درستنمایی (ML) و

تخمین σ , μ و ε_i از تابع زیر، بر حسب فرض مورد نظر در خصوص نوع توزیع u_i و همچنین تخمین پارامترهای مدل $Q_{it} = f(x_{it}, \beta) \exp(\varepsilon_{it})$, می‌توان براوردهایی را برابر v_i و u_i به دست آورد [۸ ص ۱۶۵-۱۸۸].

$$\begin{aligned} \log l(\alpha, \beta, \mu, \lambda, \sigma_{it}) &= \sum_{i=1}^N \left\{ -\frac{1}{2} \left[T \ln 2\pi - \ln 2 + T \ln \sigma_{it} + \ln(1 + \lambda T_i) - 2 \ln \phi\left(\frac{\mu}{\sigma_{it}}\right) \right] \right\} \\ &+ \sum_{i=1}^N \left\{ -\frac{1}{2} \left[-\frac{\lambda}{1 + \lambda T} \left(\sum_{t=1}^T \frac{\varepsilon_{it} - \mu}{\sigma_{it}} \right)^2 + \sum_{t=1}^T \left(\frac{\varepsilon_{it} - \mu}{\sigma_{it}} \right)^2 \right] \right\} \\ &+ \sum_{i=1}^N \ln \phi \left\{ \left[\sqrt{\frac{\lambda}{1 + \lambda T}} \right] \left[\frac{1}{\sigma_{it}} \right] \sum_{t=1}^T (\varepsilon_{it} - \mu) + T \mu \left(1 - \frac{1}{\lambda} \right) \right\} \end{aligned}$$

درنهایت میزان کارایی فنی هریک از واحدهای مورد بررسی، برابر خواهد شد با:

$$TE_i = \exp^{-E[u_i | e_i]}$$

۵- براورد اقتصادسنجی مدل

در این تحقیق برای ارزیابی عملکرد برای $Q_{it}^F = f(X_{it}, t)$ از تابع ترانسلوگ زیر استفاده شده است:

$$\begin{aligned} \ln Q_{it} &= \alpha + \alpha_L \ln L_{it} + \alpha_K \ln K_{it} + \beta_{LL} (\ln L_{it})^2 + \beta_{KK} (\ln K_{it})^2 + \beta_{LK} (\ln L_{it})(\ln K_{it}) \\ &\quad + \beta_{Ll} (\ln L_{it})t + \beta_{Kk} (\ln K_{it})t + \alpha_t t + \beta_u t^2 + (v_{it} - u_{it}) \\ v_{it} &\cong iid N(o, \sigma_v^2) \\ u_{it} &\cong iid |N(m_{it}, \sigma_u^2)| \\ u_{it} &\geq 0 \end{aligned}$$

قابل ذکر است که در این تحقیق برای کمی کردن شاخص تکنولوژی با استفاده از اطلاعات مربوط به هزینه‌های تحقیق و توسعه (R & D) و تعداد نیروی کار دارای تحصیلات لیسانس به بالا (LL) و با بهکارگیری رهیافت فازی، یک شاخص تلفیقی برای ارزیابی تکنولوژی در این مقاله در نظر گرفته شده است.

$$t_j(i) = \begin{cases} 1 & \text{if } R \& D_j^i \leq R \& D_j^{\min}, \quad LL_j^i \leq LL_j^{\min} \\ \frac{1}{2} \left\{ \left[\frac{R \& D_j^{\max} - R \& D_j^i}{R \& D_j^{\max} - R \& D_j^{\min}} \right] + \left[\frac{LL_j^{\max} - LL_j^i}{LL_j^{\max} - LL_j^{\min}} \right] \right\} & \text{if } R \& D_j^{\min} \leq R \& D_j^i \leq R \& D_j^{\max} \\ & \quad LL_j^{\min} \leq R \& D_j^i \leq LL_j^{\max} \\ 0 & \text{if } R \& D_j^i \geq R \& D_j^{\max}, \quad LL_j^i \geq LL_j^{\max} \end{cases}$$

که Q_{it} متناظر با ارزش افزوده صنعت می‌باشد. قابل ذکر است که توزیع مرتبط با «آثار ناکارایی تکنیکی» یکتابع توزیع نرمال غیر منفی قطع شده^{۱۳} با مؤلفه‌های σ_u , $N(m_{it}, \sigma_u)$ می‌باشد. در جدول ۵ آزمون فرضیه‌های مربوط به انتخاب بهترین مدل ارائه شده و در جدول ۶ تابع مرزی و کارایی فنی صنایع کد چهار ISIC با تخمین حداکثر درستنمایی (MLE) پارامترهای تابع ترانسلوگ استخراج شده است. از آن جایی که روش تابع مرزی تصادفی یک روش آماری بوده و مبتنی بر یک سری استنباطات آماری می‌باشد، بنابراین قبل از تحلیل نتایج حاصل از تخمین مدل و میزان کارایی برآورد شده، لازم است که نخست پیرامون نتایج به دست آمده یک مجموعه فروض آماری آزمون شوند. فرضیه‌های مربوط به نتایج حاصل از تخمین مدل‌های مورد نظر با استفاده از آماره لگاریتم نسبت درستنمایی (LR) آزمون شده‌اند. آماره مذبور یکی از متدائل‌ترین آماره‌هایی است که برای آزمون‌های مربوط به برآورده کنندگان روش حداکثر درستنمایی (MLE) به کار گرفته می‌شود. این نسبت عبارت است از مقدار حداکثر تابع درستنمایی برای توابع نامقید تحت فرضیه مقابله که به طور کلی آن را می‌توان به شکل زیر بیان کرد [۱۵].

ص ۹۹-۱۲۱.

$$LR = -2 \{ L(H_0) - L(H_1) \}$$

که در آن $L(H_0)$ و $L(H_1)$ به ترتیب مقادیر لگاریتم درستنمایی تحت فرضیه صفر و فرضیه مقابله هستند. آماره فوق دارای توزیع χ_{df}^2 با درجه آزادی برابر با تعداد قیود اعمال شده

بر مدل تحت فرضیه صفر می باشد. نتایج آزمون فرضیه‌های مربوط به مدل در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵ آزمون آماری فروض مدل تابع تولید مرزی

رد یا قبول فرضیه H_0	χ^2_{df}	$LR = -2\{L(H_0) - L(H_1)\}$	مقدار $L(H_1)$	مقدار $L(H_0)$	فرضیه H_0
رد H_0	۱۲/۵۹	۴۷۸/۸۴	۹۶/۸۰	-۱۴۲/۶۲	$H_0 : \beta_{ij} = \beta_{kj} = \beta_{lj} = \alpha_t = . \quad j = l, k$
رد H_0	۵/۹۹	۳۶/۲۲	۹۶/۸۰	۷۸/۶۹	$H_0 : \beta_{ik} = \beta_{il} = .$
رد H_0	۹/۴۹	۳۷۱/۸۴	۹۶/۸۰	-۸۹/۱۲	$H_0 : \beta_{ij} = \beta_{tt} = \alpha_t = .$
رد H_0	۵/۹۹	۵۲۰/۸۴	۲۵۷/۲۲	۹۶/۸۰	$H_0 : \mu = \eta = .$
رد H_0	۲/۸۴	۳۴/۳۸	۱۱۳/۹۹	۹۶/۸۰	$H_0 : \mu = .$
رد H_0	۳/۸۴	۴۰۷/۷۶	۳۰۰/۶۸	۹۶/۸۰	$H_0 : \eta = .$

منبع: پژوهش جاری

اولین فرضیه‌ای که مورد آزمون قرار گرفته است، مربوط به انتخاب شکل تابع تولید مرزی می‌باشد. در این مورد- همان طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود- رد فرضیه صفر- $H_0 : \beta_{ij} = \beta_{kj} = \beta_{lj} = \alpha_t = .$ بیانگر این است که فرم ترانسلوگ تابع مرزی، بهتر از فرم کاب- داگلاس در این تحقیق است. فرضیه دوم که در جدول ۵ مورد آزمون قرار گرفته است، در مورد خنثی بودن یا نبودن نوع تغییرات تکنولوژی است. از نظر هیکس تغییر تکنولوژی زمانی خنثی است که بهره‌وری تمامی عوامل تولیدی با تغییر تکنولوژی به یک نسبت تغییر پیدا کند که این را می‌توان از طریق تأثیر متقابل شاخص تکنولوژی و سایر متغیرهای مستقل در مدل

مورد ارزیابی قرار داد. بر همین اساس فرضیه صفر در اینجا بیانگر آن است که تغییرات تکنولوژی از نوع خنثی می‌باشد؛ یعنی $H_{\beta_{ik}} = \beta_{il} = \beta_{ij} = \alpha_t = 0$. نتایج به دست آمده بیانگر رد فرضیه یاد شده است. بنابراین می‌توان گفت در این مدل تغییرات تکنولوژی غیر خنثی است. فرضیه سوم پیرامون بررسی تأثیر تغییرات تکنولوژی در مدل می‌باشد. در این زمینه فرضیه صفر عدم تأثیر تغییرات تکنولوژی، $H_{\beta_{ij}} = \beta_{ii} = \alpha_i = 0$ مورد آزمون قرار گرفته است که نتایج به دست آمده نشان‌دهنده معنادار بودن اثر تغییرات تکنولوژی در مدل یاد شده است. فرضیه چهارم در مورد آن است که آیا $H_{\mu} = \eta = 0$ است یا خیر. این فرضیه به معنای آن است که نخست توزیع μ به صورت نیمه نرمال بوده، دوم ناکارایی در طی زمان تغییر نمی‌کند. نتیجه آزمون این فرضیه نشان می‌دهد که توزیع μ نرمال قطع شده بوده و ناکارایی نیز در طی زمان تغییر می‌کند. فرضیه پنجم و ششم به صورت جداگانه به بررسی ساختار توزیع μ و تغییرات η در طی زمان پرداخته که مؤید نتایج فرضیه چهار است. براساس آزمون فرضیه‌های بالا، اکنون می‌توان تابع مرزی تصادفی (SFA) را برآورد و تحلیل کرد. نتایج حاصل از برآورد تابع مرزی ترانسلوگ در جدول ۶ گزارش شده است.

جدول ۶ برآورد تابع مرزی تصادفی ترانسلوگ به روش MLE

$LnQ_{it} = \alpha_0 + \alpha_L LnL_{it} + \alpha_K LnK_{it} + \beta_{LL}(LnL_{it})^r + \beta_{KK}(LnK_{it})^r + \beta_{LK}(LnL_{it})(LnK_{it}) + \beta_{IL}(LnL_{it})t + \beta_{IK}(LnK_{it})t + \alpha_t t + \beta_{it} t^r + (v_{it} - u_{it})$				
آماره t	انحراف معیار	خرایب	پارامترها	متغیرها
۱۲/۶۷	۰/۷۵	۱۰/۳۴	α_0	Constant
۶/۸۹	۰/۱۵	۱/۰۴	α_L	LnL_{it}
-۳/۴۲	۰/۱۲	-۰/۴۳	α_K	LnK_{it}
۳/۸۶	۰/۰۱۴	۰/۰۵۴	β_{LL}	$(LnL_{it})^r$
۴/۶۲	۰/۰۱۳	۰/۰۶۰	β_{KK}	$(LnK_{it})^r$
-۱/۷۱	۰/۰۱۴	-۰/۰۲۴	β_{LK}	$(LnL_{it})(LnK_{it})$
-۱/۶۱	۰/۰۵۷	-۰/۰۹۲	β_{IL}	$(LnL_{it})t$
۴/۸۲	۰/۰۴۰	۰/۱۹۴	β_{IK}	$(LnK_{it})t$
-۴/۲۵	۰/۳۴	-۱/۴۵	α_t	t

ادامه جدول ۶

$\begin{aligned} \ln Q_{it} = & \alpha_0 + \alpha_L \ln L_{it} + \alpha_K \ln K_{it} + \frac{\gamma}{\gamma} \beta_{LL} (\ln L_{it})^\gamma + \frac{\gamma}{\gamma} \beta_{KK} (\ln K_{it})^\gamma + \beta_{LK} (\ln L_{it})(\ln K_{it}) \\ & + \beta_{L0} (\ln L_{it})t + \beta_{K0} (\ln K_{it})t + \alpha_t t + \frac{\gamma}{\gamma} \beta_u t^\gamma + (v_{it} - u_{it}) \end{aligned}$				
-۲/۸۳	.۱/۹	-۰/۷۴	β_u	t^2
۱۵/۴۱	.۰/۰۶	.۱/۰	$\sigma^2 = \sigma_v^2 + \sigma_u^2$	sigma-squared
۰/۳۹	.۰/۰۱۳	.۷/۷	$\gamma = \sigma_u^2 / (\sigma_v^2 + \sigma_u^2)$	gamma
۱۶/۶۰	.۰/۰۳۳	.۰/۰۵	m_{it}	mu
۱۷/۲۰	.۰/۰۰۲	.۰/۰۰	η	eta
log likelihood function = ۲۵۷/۲۲				
LR test of the one-sided error = ۱۴۶۹/۳۳				
number of iterations = ۱۹				

منبع: پژوهش جاری

اکنون براساس معادله براوردی جدول ۶، سطح کارایی تکنیکی بنگاه i در زمان t به صورت نسبت میانگین تولید به میانگین تولید بالقوه به شکل زیر به دست می‌آید:

$$TE_{it} = \frac{E(Q_{it}/u_{it}, L_{it}, K_{it})}{E(Q_{it}^F/L_{it}, K_{it})} = \exp(-u_{it})$$

در جدول ۷ براساس رابطه TE ارزیابی از کارایی تکنیکی صنایع واقع در کد چهار ISIC ارائه شده است. همان طور که پیش از این بیان شد، کارایی تکنیکی نشان‌دهنده میزان توانایی یک بنگاه در حداکثرسازی تولید با توجه به عوامل تولید مشخص است و یا به عبارتی بیانگر استفاده از حداقل نهاده‌های تولیدی برای تولید یک سطح معین ستاده است. با بررسی جدول ۷ مشاهده می‌شود که صنایع تولید محصولات اساسی مسی، پاک کردن و درجه‌بندی و بسته‌بندی پسته، تولید وسایل نقلیه موتوری و تولید مواد پلاستیکی به شکل اولیه و ساخت لاستیک مصنوعی بالاترین سطح کارایی صنعت ایران در سال ۱۳۸۸ را داشته‌اند.

جدول ۷ معرفی صنایع کارخانه‌ای با بالاترین ضریب کارایی فنی

کد	صنایع	۱۳۷۴	۱۳۸۰	۱۳۸۸	تغییرات کارایی
۲۷۲۱	تولید محصولات اساسی مسی	۰/۶۹	۰/۷۶۰	۰/۸۱۶	۰/۱۲۶
۱۵۱۸	پاک کردن و درجه‌بندی و بسته‌بندی پسته	۰/۶۱	۰/۷۰۱	۰/۷۶۹	۰/۱۵۰
۲۴۱۰	تولید وسایل نقلیه موتوری	۰/۵۷	۰/۶۶۸	۰/۷۴۲	۰/۱۶۲
۲۴۱۳	تولید مواد پلاستیکی به شکل اولیه و ساخت لاستیک مصنوعی	۰/۵۶	۰/۶۵۲	۰/۷۳۰	۰/۱۶۷
۱۵۳۳	تولید خوراک دام و حیوانات	۰/۵۰۴	۰/۶۴۶	۰/۷۲۴	۰/۱۶۹
۱۵۱۴	تولید روغن و چربی حیوانی و نباتی خوراکی	۰/۵۲۶	۰/۶۲۲	۰/۷۰۴	۰/۱۷۷
۲۴۳۰	تولید الیاف مصنوعی	۰/۵۲۵	۰/۶۲۱	۰/۷۰۳	۰/۱۷۷
۲۲۳۰	تولید گیرنده‌های تلویزیون و رادیو، دستگاه‌های ضبط یا پخش صوت و ویدئو و کالاهای وابسته	۰/۵۲۴	۰/۶۲۰	۰/۷۰۲	۰/۱۷۷
۲۲۲۰	تولید فراورده‌های نفتی تصفیه شده	۰/۴۷۵	۰/۵۷۷	۰/۶۶۶	۰/۱۹۰
۱۵۵۳	تولید مالتا و ماءالشعير	۰/۴۶۹	۰/۵۷۱	۰/۶۶۰	۰/۱۹۱
۲۷۲۲	تولید محصولات اساسی آلومینیومی	۰/۴۵۲	۰/۵۰۶	۰/۶۴۸	۰/۱۹۰
۱۵۲۰	تولید فراورده‌های لبنی	۰/۴۴۶	۰/۵۰۰	۰/۶۴۳	۰/۱۹۶
۲۱۳۰	تولید سیم و کابل عایق‌بندی شده	۰/۴۴۰	۰/۵۴۵	۰/۶۲۸	۰/۱۹۸
۲۴۱۱	تولید مواد شیمیایی اساسی بجز کود و ترکیبات ازت	۰/۴۴۰	۰/۵۴۵	۰/۶۲۸	۰/۱۹۸
۲۴۲۴	تولید صابون، مواد پاککننده و لوازم بهداشت و نظافت و عطرها و لوازم آرایش	۰/۴۱۸	۰/۵۲۵	۰/۶۲۱	۰/۲۰۲
۲۴۲۱	تولید سموم دفع آفات و سایر فراورده‌های شیمیایی مورد استفاده در کشاورزی	۰/۴۱۵	۰/۵۲۲	۰/۶۱۸	۰/۲۰۲
۲۱۰۲	تولید جعبه، کارتن و سایر وسایل بسته‌بندی کاغذی و مقواپی	۰/۴۱۳	۰/۵۱۹	۰/۶۱۶	۰/۲۰۳
۲۶۹۲	تولید محصولات سرامیکی سوز-عایق حرارت	۰/۴۱۲	۰/۵۱۹	۰/۶۱۵	۰/۲۰۳
3591	تولید انواع موتورسیکلت	۰/۴۱۰	۰/۵۱۷	۰/۶۱۴	۰/۲۰۴
۱۵۵۱	تولید الک اتیلیک از مواد تخمیر شده	۰/۴۰۷	۰/۵۱۴	۰/۶۱۱	۰/۲۰۴
۲۰۰۰	تولید ماشین‌آلات اداری، حسابگر و محاسباتی	۰/۳۹۴	۰/۵۰۲	۰/۶۰۱	۰/۲۰۶
۲۴۲۲	تولید انواع رنگ و روغن چلا و پوشش‌های مشابه و بتانه	۰/۳۹۴	۰/۵۰۲	۰/۶۰۱	۰/۲۰۶
۲۷۱۰	تولید محصولات اولیه آهن و فولاد	۰/۳۹۲	۰/۵۰۰	۰/۵۹۹	۰/۲۰۷

ادامه جدول ۷

کد	صنایع	۱۳۷۴	۱۳۸۰	۱۳۸۸	تغییرات کارایی
۱۹۱۱	دباغی و تکمیل چرم	۰/۲۸۲	۰/۴۹۱	۰/۵۹۱	۰/۲۰۸
۲۷۲۳	تولید فلزات گرانبها و سایر محصولات اساسی- بجز آهن و فولاد و مس و آلومینیوم	۰/۳۸۲	۰/۴۹۱	۰/۵۹۱	۰/۲۰۸
۲۹۱۳	تولید یاتاقان و دنده و چرخ دنده و دیفرانسیال	۰/۳۸۱	۰/۴۸۹	۰/۵۸۹	۰/۲۰۸
۱۵۱۶	عملآوری و حفاظت گوشت و فراورده‌های گوشتی از فساد	۰/۳۷۹	۰/۴۸۸	۰/۵۸۸	۰/۲۰۹
۱۷۲۳	تولید طناب، ریسمان، نخ قند و توری	۰/۳۷۶	۰/۴۸۵	۰/۵۸۶	۰/۲۰۹
۲۳۱	تولید لامپ‌ها، لامپ‌های لوله‌ای الکترونیکی و سایر اجزای الکترونیکی	۰/۳۷۵	۰/۴۸۴	۰/۵۸۵	۰/۲۰۹

منبع: پژوهش جاری

در جدول ۸ نیز به بررسی صنایعی که بیشترین تغییرات کارایی در طی سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۸ را داشته‌اند، اشاره شده است. همان طور که مشاهده می‌شود، بیشترین تغییرات کارایی در طی این دوره را صنایع تولید ماشین‌آلات عملآوری مواد غذایی و نوشابه و توتوون و تنباکو، تولید محصولات پلاستیکی بجز کفشهای، تولید تجهیزات بالابرنده و جایه‌جاکننده داشته‌اند.

جدول ۸ معرفی صنایعی که بیشترین تغییرات کارایی را داشته‌اند

FK	صنایع	۱۳۷۴	۱۳۸۸
۲۹۲۵	تولید ماشین‌آلات عملآوری مواد غذایی، نوشابه، توتوون و تنباکو	۰/۲۶۵۰	۰/۴۸۳۷
۲۵۲۰	تولید محصولات پلاستیکی بجز کفشهای	۰/۲۶۵۴	۰/۴۸۴۱
۲۹۱۵	تولید تجهیزات بالابرنده و جایه‌جاکننده	۰/۲۶۱۵	۰/۴۸۰۲
۲۶۹۸	تولید سایر محصولات گلی و سرامیکی غیر نسوز ساختمانی	۰/۲۶۱۱	۰/۴۷۹۸
۲۰۲۹	تولید سایر محصولات چوبی و تولید کالا از چوب پنبه و نی و مواد حصیری	۰/۲۶۰۶	۰/۴۷۹۳
۳۶۹۳	تولید کالاهای ورزشی	۰/۲۶۷۰	۰/۴۸۵۷
۱۷۲۶	تولید فرش ماشینی و موکت	۰/۲۶۷۲	۰/۴۸۵۹
۲۹۲۹	تولید سایر ماشین‌آلات با کاربرد خاص	۰/۲۵۷۳	۰/۴۷۶۰

ادامه جدول ۸

FK	صنایع	۱۳۷۴	۱۳۸۸
۲۷۳۱	ریخته‌گری آهن و فولاد	۰/۲۵۷۱	۰/۴۷۵۸
۲۵۱۹	تولید سایر محصولات لاستیکی بجز کفش	۰/۲۵۶۹	۰/۴۷۵۶
۲۶۹۵	تولید محصولات ساخته شده از بتون، سیمان و گچ	۰/۲۵۶۶	۰/۴۷۵۳
۱۷۳۲	جوراب‌بافی	۰/۲۵۵۲	۰/۴۷۳۹
۱۷۳۱	کشباfی و تریکو باfی و قلاب‌بافی	۰/۲۷۲۵	۰/۴۹۱۲
۲۶۱۲	تولید محصولات شیشه‌ای بجز شیشه جام	۰/۲۵۴۰	۰/۴۷۲۷
۲۹۱۲	تولید پمپ، کمپرسور، شیر و سوپاپ	۰/۲۷۳۶	۰/۴۹۲۳
۲۶۹۹	تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۲۵۳۳	۰/۴۷۱۹
۳۶۹۴	تولید وسایل بازی و اسباب‌بازی	۰/۲۷۵۳	۰/۴۹۳۹
۲۰۲۳	تولید ظروف و محفظه‌های چوبی	۰/۲۷۵۹	۰/۴۹۴۵
۳۷۲۰	بازیافت ضایعات و خردۀای غیر فلز	۰/۲۴۹۷	۰/۴۶۸۲
۱۷۲۱	تولید کالاهای نساجی ساخته شده به استثنای پوشак	۰/۲۴۸۵	۰/۴۶۷۱
۲۹۲۲	تولید ماشین ابزارها	۰/۲۴۸۳	۰/۴۶۶۸
۲۴۳۰	تولید قطعات و ملحقات برای وسایل نقلیه موتوری و موتور آن‌ها	۰/۲۷۹۳	۰/۴۶۷۹
۱۷۲۵	تولید گلیم، زیلو، جاجیم دستباف	۰/۲۴۸۳	۰/۴۶۶۸
۲۲۱۹	سایر انتشارات	۰/۲۸۱۳	۰/۴۹۹۷
۲۸۹۹	تولید سایر محصولات فلزی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۲۴۶۲	۰/۴۶۴۷
۳۱۲۰	تولید دستگاه‌های توزیع و کنترل نیروی برق	۰/۲۸۱۷	۰/۵۰۰۲
۲۶۹۹	تولید سایر مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۲۸۱۸	۰/۵۰۰۳
۳۱۵۰	تولید لامپ‌های الکتریکی و تجهیزات روشنایی	۰/۲۸۲۶	۰/۵۰۱۱

منبع: پژوهش جاری

۶- نتیجه‌گیری

سؤال اصلی در این مقاله آن است که صنایع ایران چه شرایطی از جهت کارایی دارا می‌باشد. در راستای پاسخ به این سؤال کارایی تکنیکی (TE) بر مبنای روش پارامتریک و رویکرد مرزی تصادفی (SFA) با استفاده ازتابع حدکثر درستنمایی داده‌های تلفیقی مورد برآورد قرار گرفت. نتایج این تحقیق نشان‌دهنده آن است که:

- ۱- صنایع تولید محصولات اساسی مسی، پاک کردن و درجه‌بندی و بسته‌بندی پسته، تولید وسایل نقلیه موتوری و تولید مواد پلاستیکی به شکل اولیه و ساخت لاستیک مصنوعی بالاترین سطح کارایی در صنعت ایران در سال ۱۳۸۸ را داشته‌اند.
- ۲- بیشترین تغییرات کارایی در طی سال‌های ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۸ را صنایع تولید ماشین‌آلات عمل آوری مواد غذایی و نوشابه و توتون و تتباقو، تولید محصولات پلاستیکی بجز کفش، تولید تجهیزات بالا برند و جابه‌جاکنده داشته‌اند.
- ۳- نتایج برآورده در مدل ترانسلوگ نشان‌دهنده آن است که در این مدل تغییرات تکنولوژی غیر خنثی است.
- ۴- نتیجه آزمون‌های بررسی شده در این تحقیق نشان می‌دهد که توزیع ln نرمال منقطع بوده و همچنین ناکارایی نیز در طی زمان تغییر می‌کند.

۷. پی‌نوشت

1. Technical efficiency
2. Allocative efficiency
3. Economic efficiency cover all efficiency
4. Cost efficiency
5. Stochastic Frontier Analysis (SFA)
6. Aigner, lovell and Schmidt
7. Envelope curve
8. Efficiency
9. Productivity
10. Econometric frontier approach
11. Evolution of frontier efficiency
12. Battese and Coelli
13. Truncation of The Normal distribution

۸- منابع

- [1] Farrell M.; "The measurement of productive efficiency"; *Journal of Royal Statistical Society*, pp. 253-281, 1957.
- [2] S. A. N. Mirghafor H.; "Financial performance evaluation with data

- envelopment analysis approach"; *Management Research in Iran*, pp. 189-205, 2012.
- [3] D. J. A. S. F. C. Aigner; "Estimating the industry production function"; *American Economic Review*, pp. 826-39, 1968.
 - [4] D. C. L. A. P. S. Aigner; "Formulation and estimation of stochastic frontier production function Models"; *Journal of Econometrics*, pp. 21-37, 1977.
 - [5] E. R. A. W. D. O. Berndt; "U.S. manufacturing output and factor input price and quantity series, 1908-1947 and 1947-1981"; *Massachusetts Institute of Technology, Energy Laboratory Working Paper 86-01 OWE*, 1986.
 - [6] C. Lovell and P. T. A. L. W. S. Richardson; "Resources and functioning: A new view of inequalities in Australia"; *Department of Economics, University of North-Carolina, Working paper series 90-8.*, 1990.
 - [7] T. Coelli; "A guide to Frontier, Version 4.1: A computer program for stochastic frontier production and cost function estimation"; *Department of Econometrics, University of New England, Armidale, NSW, Australia.*, 1994.
 - [8] S. A. F. J. Basu; "Are apparent productive spillovers a figment of specification error? "; *Journal of Monetary Economics*, pp. 165-88, 1995.
 - [9] G. A. C. T. Battese; "A model for technical inefficiency effects in a stochastic frontier production function and panel data"; *Empirical Economics*, pp. 325-332, 1995.
 - [10] T. A. S. P. Coelli; "A comparison of parametric and non-parametric distance functions: With application to european railways"; *European Journal of Operational Research*, pp. 326-339, 1999.
 - [11] L. A. P. W. W. Simar; "Inference from cross-section, stochastic frontier models"; *Econometric Reviews*, pp. 62-98, 2009.
 - [12] W. A. C. P. Horrace; "Semiparametric deconvolution with unknown error

- variance"; *Journal of Productivity Analysis*, pp. 129-141, 2011.
- [13] O. D. J. H. A. S. C. K. Badunenko; "When, where and how to perform efficiency estimation"; *Journal of the Royal Statistical Society Series A*, pp. 863-892, 2012.
- [14] S. C. P. A. E. T. Kumbhakar; "A zero inefficiency stochastic frontier estimator"; *Journal of Econometrics*, pp. 66-76, 2013.
- [15] C. T. A. Harvie.C.; "Technical efficiency of Thai manufacturing SMEs: A stochastic frontier Analysis"; *Australasian Accounting Business and Finance Journal*, pp. 99-121, 2013.
- [16] Z. B. E. M. Momeni M.; "Productivity analysis of production system via a simulation model"; *Management Research in Iran*, pp. 230-211, 2006.

۹- خصیمه

جدول ۹ میزان کارایی (TE) صنایع ایران

صنعت	FK
عمل آوری و حفاظت ماهی و فراوردهای ماهی و سایر حیوانات دریایی از فساد	۱۵۱۲
تولید روغن و چربی حیوانی و نباتی خواراکی	۱۵۱۴
کشتار دام و طیور	۱۵۱۵
عمل آوری و حفاظت گوشت و فراوردهای گوشتی از فساد	۱۵۱۶
پاک کردن و درجه بندی و بسته بندی خرما	۱۵۱۷
پاک کردن و درجه بندی و بسته بندی پسته	۱۵۱۸
عمل آوری و حفاظت میوه ها و سبزی ها از فساد- بجز پسته و خرما	۱۶۱۹
تولید فراوردهای لینی	۱۵۲۰
آماده سازی و آرد کردن غلات و جبوب	۱۵۳۱
تولید نشاسته و فراوردهای نشاسته ای	۱۵۳۲
تولید خوراک دام و حیوانات	۱۵۳۳

ادامه جدول ۹

FK	صنعت	۱۳۷۴	۱۳۸۰	۱۳۸۸
۱۵۴۲	تولید قند و شکر	۰/۲۹۰۶	۰/۴۰۱۰	۰/۵۰۸۸
۱۵۴۲	تولید آب نبات و شکلات و نقل و کاکائو و آدامس	۰/۳۳۰۴	۰/۴۴۰۸	۰/۵۴۵۷
۱۵۴۴	تولید رشتہ و ماکارونی و ورمیشل و محصولات آردی مشابه	۰/۲۹۰۳	۰/۴۰۰۶	۰/۵۰۸۴
۱۵۴۵	نانوایی	۰/۱۹۸۲	۰/۳۰۲۱	۰/۴۱۲۷
۱۷۴۶	تولید نان شیرینی و بیسکویت و کیک	۰/۲۴۲۱	۰/۳۵۰۳	۰/۴۶۰۴
۱۵۴۷	چای‌سازی	۰/۲۱۹۶	۰/۳۲۶۰	۰/۴۳۶۶
۱۵۴۸	تولید سایر محصولات غذایی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۲۹۲۶	۰/۴۰۲۰	۰/۵۱۰۷
۱۵۵۱	تولید الکل اتیلیک از مواد تخمیر شده	۰/۴۰۷۰	۰/۵۱۴۳	۰/۶۱۱۶
۱۵۵۲	تولید مالتا و ماءالشعیر	۰/۴۶۹۰	۰/۵۷۱۲	۰/۶۶۰۹
۱۵۵۵	تولید نوشابه‌های غیرالکلی کازدار	۰/۳۳۰۹	۰/۴۴۱۳	۰/۵۴۶۱
۱۵۵۶	تولید دوغ گازدار و آب معدنی	۰/۲۲۹۳	۰/۴۳۹۸	۰/۵۴۴۷
۱۶۰۰	تولید محصولات از توتون و تنباکو-سیگار	۰/۲۲۱۴	۰/۴۳۱۹	۰/۵۳۷۵
۱۷۱۱	آماده‌سازی و رسندگی الیاف منسوج-بافت منسوجات	۰/۱۶۰۷	۰/۲۵۸۸	۰/۳۶۸۱
۱۷۱۲	تمکیل منسوجات	۰/۱۲۴۹	۰/۲۱۴۸	۰/۳۲۰۸
۱۷۲۱	تولید کالاهای نساجی ساخته شده به استثنای پوشак	۰/۲۴۸۵	۰/۳۵۷۲	۰/۴۶۷۱
۱۷۲۲	تولید طناب، رسیمان، نخ قند و توری	۰/۳۷۶۶	۰/۴۸۵۷	۰/۵۸۶۲
۱۷۲۴	تولید قالی و قالیچه دستیاف	۰/۱۲۸۳	۰/۲۱۹۱	۰/۳۲۰۵
۱۷۲۵	تولید گلیم و زیلو و جاجیم دستیاف	۰/۲۴۸۳	۰/۳۵۶۹	۰/۴۶۷۸
۱۷۲۶	تولید فرش ماشینی و موکت	۰/۲۶۷۲	۰/۳۷۶۸	۰/۴۸۰۹
۱۷۲۹	تولید سایر منسوجات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۲۹۰۸	۰/۴۰۱۲	۰/۵۰۸۹
۱۷۳۱	کشبافی و تریکوبافی و قلاببافی	۰/۲۷۲۵	۰/۲۸۲۳	۰/۴۹۱۲
۱۷۳۲	چورابافی	۰/۲۵۰۲	۰/۳۶۴۲	۰/۴۷۹۳
۱۸۱۰	تولید پوشак به استثنای پوشاك از پوست خزدار	۰/۲۰۸۲	۰/۳۱۳۴	۰/۴۲۴۰
۱۹۱۱	دباغی و تمکیل چرم	۰/۳۸۲۸	۰/۴۹۱۶	۰/۵۹۱۵
۱۹۱۲	تولید کیف و چمدان و محصولات مشابه و زین و یراق	۰/۲۹۶۳	۰/۴۰۶۷	۰/۵۱۴۲
۱۹۲۰	تولید کفش	۰/۲۲۶۳	۰/۲۳۲۳	۰/۴۴۳۸
۲۰۱۰	ارهکشی و رندهکاری چوب	۰/۲۲۲۱	۰/۳۲۸۷	۰/۴۳۹۲

ادامه جدول ۹

FK	صنعت	۱۳۷۴	۱۳۸۰	۱۳۸۸
۲۰۲۱	تولید ورق‌های روکش شده و تخته چندلایی، مطبق، نثوپان و سایر انواع پائل و تخته	۰/۲۹۹۴	۰/۴۰۹۹	۰/۵۱۷۱
۲۰۲۲	تولید مصنوعات نجاری، قفسه و در و پنجره‌سازی چوبی ساختمانی	۰/۲۲۷۲	۰/۲۳۴۲	۰/۴۴۴۷
۲۰۲۲	تولید ظروف و محفظه‌های چوبی	۰/۲۷۵۹	۰/۲۸۵۸	۰/۴۹۴۵
۲۰۲۹	تولید سایر محصولات چوبی و تولید کالا از چوب پنبه، نی و مواد حصیری	۰/۲۶۰۶	۰/۳۶۹۹	۰/۴۷۹۳
۲۱۰۱	تولید خمیر کاغذ، کاغذ و مقوا	۰/۳۱۲۹	۰/۴۲۲۵	۰/۵۲۹۷
۲۱۰۲	تولید جعبه، کارتن و سایر وسایل بسته‌بندی کاغذی و مقوایی	۰/۴۱۳۰	۰/۵۱۹۹	۰/۶۱۶۵
۲۱۰۹	تولید سایر کالاهای کاغذی و مقوایی	۰/۳۲۲۹	۰/۴۴۲۳	۰/۵۴۷۹
۲۲۱۱	انتشار کتاب و بروشور و کتاب‌های موسیقی و سایر نشریات	۰/۳۱۴۴	۰/۴۲۰۰	۰/۵۳۱۱
۲۲۱۲	انتشار روزنامه، مجله و نشریه‌های ادواری	۰/۱۶۱۳	۰/۲۵۹۴	۰/۳۶۸۷
۲۲۱۹	سایر انتشارات	۰/۲۸۱۳	۰/۳۹۱۴	۰/۴۹۹۷
۲۲۲۱	چاپ	۰/۲۰۶۱	۰/۳۱۱۰	۰/۴۲۱۶
۲۲۲۲	فعالیت‌های خدماتی مربوط به چاپ	۰/۱۹۸۴	۰/۳۰۲۳	۰/۴۱۲۹
۲۲۱۰	تولید فراورده‌های کوره کک	۰/۳۰۰۵	۰/۴۱۱۰	۰/۵۱۸۱
۲۲۲۰	تولید فراورده‌های نفتی تصفیه شده	۰/۴۷۵۸	۰/۵۷۷۳	۰/۶۶۶۱
۲۴۱۱	تولید مواد شیمیایی اساسی بجز کود و ترکیبات ازت	۰/۴۴۰۳	۰/۵۴۵۱	۰/۶۳۸۵
۲۴۱۲	تولید کود شیمیایی و ترکیبات ازت	۰/۳۶۵۳	۰/۴۷۴۹	۰/۵۷۶۵
۲۴۱۲	تولید مواد پلاستیکی به شکل اولیه و ساخت لاستیک مصنوعی	۰/۵۶۲۷	۰/۶۵۲۵	۰/۷۳۰۰
۲۴۲۱	تولید سموم دفع آفات و سایر فراورده‌های شیمیایی مورد استفاده در کشاورزی	۰/۴۱۵۹	۰/۵۲۲۷	۰/۶۱۸۹
۲۴۲۲	تولید انواع رنگ، روغن جلا و پوشش‌های مشابه و بناهه	۰/۳۹۴۸	۰/۵۰۴۹	۰/۶۰۱۵
۲۴۲۲	تولید دارو و مواد شیمیایی مورد استفاده در پزشکی و محصولات دارویی گیاهی	۰/۳۱۱۹	۰/۴۲۲۴	۰/۵۲۸۷
۲۴۲۴	تولید صابون، مواد پاککننده و لوازم بهداشت و نظافت و عطرها و لوازم آرایش	۰/۴۱۸۶	۰/۵۲۰۲	۰/۶۲۱۱
۲۴۲۹	تولید سایر محصولات شیمیایی طبقه بندی نشده در جای دیگر	۰/۳۲۸۱	۰/۴۴۸۴	۰/۵۰۲۶

ادامه جدول ۹

FK	صنعت	۱۳۷۴	۱۳۸۰	۱۳۸۸
۲۴۳۰	تولید الیاف مصنوعی	۰/۵۲۵۶	۰/۶۲۱۲	۰/۷۰۳۳
۲۵۱۱	تولید لاستیک رویی و تویی و روکش کردن مجدد و بازسازی لاستیک‌های رویی	۰/۳۵۹۵	۰/۴۶۹۳	۰/۵۷۱۵
۲۵۱۹	تولید سایر محصولات لاستیکی بجز کفش	۰/۲۵۶۹	۰/۳۶۶۰	۰/۴۷۵۶
۲۵۲۰	تولید محصولات پلاستیکی بجز کفش	۰/۲۶۵۴	۰/۳۷۴۹	۰/۴۸۴۱
۲۶۱۱	تولید شیشه جام	۰/۳۲۸۴	۰/۴۳۸۹	۰/۵۴۳۹
۲۶۱۲	تولید محصولات شیشه‌ای بجز شیشه جام	۰/۲۵۴۰	۰/۳۶۳۰	۰/۴۷۲۷
۲۶۹۱	تولید کالاهای سرامیکی غیر نسوز غیر ساختمانی	۰/۱۸۸۳	۰/۲۹۱۰	۰/۴۰۱۴
۲۶۹۲	تولید محصولات سرامیکی نسوز-عایق حرارت	۰/۴۱۲۳	۰/۵۱۹۲	۰/۶۱۰۹
۲۶۹۵	تولید محصولات ساخته شده از بتون، سیمان و گچ	۰/۲۵۶۶	۰/۳۶۵۷	۰/۴۷۵۳
۲۶۹۶	بریدن، شکل دادن و تکمیل سنگ	۰/۲۲۴۵	۰/۳۳۱۳	۰/۴۴۱۸
۲۶۹۸	تولید سایر محصولات گلی و سرامیکی غیر نسوز ساختمانی	۰/۲۶۱۱	۰/۳۷۰۴	۰/۴۷۹۸
۲۶۹۹	تولید سایر محصولات کانی غیر فلزی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۲۵۳۳	۰/۳۶۲۲	۰/۴۷۱۹
۲۷۱۰	تولید محصولات اولیه آهن و فولاد	۰/۳۹۲۱	۰/۵۰۰۴	۰/۵۹۹۳
۲۷۲۱	تولید محصولات اساسی مسی	۰/۶۹۰۲	۰/۷۶۰۰	۰/۸۱۶۲
۲۷۲۲	تولید محصولات اساسی آلومنیومی	۰/۴۰۲۹	۰/۵۵۶۶	۰/۶۴۸۳
۲۷۲۳	تولید فلزات گرانبها و سایر محصولات اساسی- بجز آهن، فولاد، مس و آلومنیوم	۰/۳۸۲۴	۰/۴۹۱۲	۰/۵۹۱۱
۲۷۳۱	ریخته‌گری آهن و فولاد	۰/۲۵۷۱	۰/۳۶۶۲	۰/۴۷۵۸
۲۷۳۲	ریخته‌گری فلزات غیر آهنی	۰/۳۰۲۵	۰/۴۱۲۰	۰/۵۲۰۰
۲۸۱۱	تولید محصولات فلزی ساختمانی	۰/۳۰۹۲	۰/۴۱۹۸	۰/۵۲۶۳
۲۸۱۲	تولید مخازن و انبارهای و ظروف فلزی مشابه	۰/۲۸۴۳	۰/۳۹۴۵	۰/۵۰۲۷
۲۸۹۱	چکش‌کاری، پرس‌کاری، قالب‌زنی و پتک‌کاری غلتکی فلزات و متالوژی گردید	۰/۳۶۷۴	۰/۴۷۶۸	۰/۵۷۸۳
۲۸۹۲	عمل آوری و روکش کردن فلزات و فعالیت‌های مهندسی مکانیک عمومی	۰/۲۲۰۴	۰/۲۳۷۷	۰/۴۴۸۱
۲۸۹۳	تولید آلات برندۀ، ابزار دستی و یداًق آلات عمومی	۰/۲۴۱۶	۰/۳۴۹۸	۰/۴۵۹۹
۲۸۹۹	تولید سایر محصولات فلزی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۲۴۶۲	۰/۳۵۴۷	۰/۴۶۴۷

ادامه جدول ۹

FK	صنعت	۱۳۸۸	۱۳۸۰	۱۳۷۴
۲۹۱۱	تولید موتور و توربین- بجز موتورهای هوایپما و وسایل نقلیه و موتورهای دوچرخه و سه‌چرخه	۰/۵۷۵۸	۰/۴۷۴۱	۰/۳۶۴۵
۱۹۱۲	تولید پمپ، کیپسور، شیر و سوپاپ	۰/۴۹۲۳	۰/۲۸۳۰	۰/۲۷۲۶
۲۹۱۲	تولید یاتاقان، دنده، چرخ دنده و دیفرانسیال	۰/۵۸۹۹	۰/۴۸۹۹	۰/۲۸۱۰
۱۹۱۴	تولید اجاق، کوره و مشعل های کوره	۰/۵۱۷۷	۰/۴۱۰۰	۰/۳۰۰۰
۲۹۱۵	تولید تجهیزات بالا برنده و جایه‌گاتنده	۰/۴۸۰۲	۰/۳۷۰۹	۰/۲۶۱۵
۲۹۱۹	تولید سایر ماشین‌آلات با کاربرد عام	۰/۵۲۴۲	۰/۴۱۷۵	۰/۳۰۷۰
۲۹۲۱	تولید ماشین‌آلات کشاورزی و جنگلداری	۰/۵۶۱۱	۰/۴۵۷۷	۰/۳۴۷۶
۲۹۲۲	تولید ماشین ابزارها	۰/۴۶۶۸	۰/۳۵۶۹	۰/۲۴۸۳
۲۶۲۲	تولید ماشین‌آلات متالوژی- ذوب فلزات	۰/۵۱۰۰	۰/۴۰۷۶	۰/۲۹۷۲
۲۹۲۴	تولید ماشین‌آلات معدن و استخراج و ساختمان	۰/۵۱۲۰	۰/۴۰۴۴	۰/۲۹۴۰
۲۹۲۵	تولید ماشین‌آلات عمل آوری مواد غذایی، نوشابه، توتون و تنباکو	۰/۴۸۳۷	۰/۳۷۴۵	۰/۲۶۵۰
۲۹۲۶	تولید ماشین‌آلات برای ساخت منسوجات، البسه و چرم	۰/۵۰۲۷	۰/۳۹۴۵	۰/۲۸۴۳
۲۹۲۹	تولید سایر ماشین‌آلات با کاربرد خاص	۰/۴۷۶۰	۰/۳۶۶۵	۰/۲۵۷۳
۲۹۳۰	تولید وسایل خانگی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۵۲۶۲	۰/۴۱۹۷	۰/۳۰۹۱
۳۰۰۰	تولید ماشین‌آلات اداری، حسابگر و محاسباتی	۰/۶۰۱۶	۰/۵۰۳۰	۰/۳۹۴۹
۳۱۱۰	تولید موتورهای برق، ژنراتور و ترانسفورماتور	۰/۵۳۵۸	۰/۴۳۰۱	۰/۳۱۹۵
۳۱۲۰	تولید دستگاههای توزیع و کنترل نیروی برق	۰/۵۰۰۲	۰/۳۹۱۸	۰/۲۸۱۷
۳۱۳۰	تولید سیم و کابل عایق‌بندی شده	۰/۶۳۸۷	۰/۵۴۵۴	۰/۴۴۰۶
۳۱۴۰	تولید انبارهای، پیلهای و باتری‌های اولیه	۰/۵۷۵۷	۰/۴۷۳۹	۰/۳۶۴۳
۳۱۵۰	تولید لامپ‌های الکتریکی و تجهیزات روشنایی	۰/۵۰۱۱	۰/۳۹۲۸	۰/۲۸۲۶
۳۱۹۰	تولید سایر تجهیزات الکتریکی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۰/۵۱۹۹	۰/۴۱۲۸	۰/۳۰۲۳
۳۲۱۰	تولید لامپ‌ها، لامپ‌های لوله‌ای الکترونیکی و سایر اجزای الکترونیکی	۰/۵۸۵۰	۰/۴۸۴۳	۰/۳۷۵۲
۳۲۲۰	تولید فرستندهای تلویزیونی و رادیویی و دستگاههای مخصوص سیستم‌های ارتباطی و تلگرافی	۰/۵۴۸۶	۰/۴۴۴۱	۰/۳۲۳۷
۳۲۳۰	تولید گیرندهای تلویزیون و رادیو، دستگاههای ضبط یا پخش صوت، ویدئو و کالاهای وابسته	۰/۷۰۲۷	۰/۶۲۰۶	۰/۵۲۴۸

ادامه جدول ۹

صنعت	FK
تولید تجهیزات پزشکی و جراحی و وسایل ارتوپدی	۲۲۱۱
تولید ابزار و وسایل ویژه اندازهگیری، کنترل و آزمایش و دریانوردی و مقاصد دیگر بجز تجهیزات کنترل عملیات صنعتی	۳۲۱۲
تولید تجهیزات کنترل عملیات صنعتی	۲۲۱۲
تولید ساعت‌های مچی و انواع دیگر ساعت	۲۲۳۰
تولید وسایل نقلیه موتوری	۳۴۱۰
تولید بدنه-اتاق‌سازی-برای وسایل نقلیه موتوری و ساخت تریلر و نیم تریلر	۳۴۲۰
تولید قطعات و ملحقات برای وسایل نقلیه موتوری و موتور آن‌ها	۳۴۳۰
تولید و تعمیر انواع کشتی	۳۵۱۱
تولید و تعمیر انواع قایق و سایر شناورها بجز کشتی	۳۵۱۲
تولید و تعمیر تجهیزات راه‌آهن	۳۵۲۰
تولید انواع موتورسیکلت	۳۵۹۱
تولید انواع دوچرخه و صندلی چرخدار معلوان	۳۵۹۲
تولید سایر وسایل حمل و نقل طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۳۵۹۹
تولید میلان	۳۶۱۰
تولید جواهرات و کالاهای وابسته	۳۶۹۱
تولید کالاهای ورزشی	۳۶۹۲
تولید وسایل بازی و اسباب‌بازی	۳۶۹۴
تولید سایر مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۳۶۹۹
بازیافت ضایعات و خردۀای غیر فلز	۳۷۲۰

منبع: پژوهش جاری